

Kāršrozes ziedēs

Pagājuši 40 gadi, kopš Rudzētu ciema atbrīvošanas no vācu fašistiskajiem okupantiem, bet lauku atmiņās un valodās vēl turpina dzīvot karš.

4. augustā cilvēku straumes plūda uz Brāļu kapiem un Steķu kauju vietām. Vēl tagad Steķu silā ir bedres — gan no bumbu sprādzieniem, gan ierakumu vietas. Vēl tagad zēni atrodi patronas, vēl tagad ļaudis atceras nopostīto māju vietas, vēl tagad mātēm smeldz sirdis...

Pat kombaini nerūca 4. augusta dienā, kad cilvēki pulcējās uz mītiņu Brāļu kapos. Un ne tikai vietējie. Bija ieradusies daudzi kara veterāni, kuri šeit cīnījušies, un kritušo piederīgie. Isti tautu draudzības svētki! Gājiena priekšgalā — visu republiku karogi.

Mītiņš — savilņojošs brīdis. Ar vislielāko uzmanību ļaudis noklausījās atmiņu stāstus, un šķita, ka kara laiks liesmoja visu sirdis un prātos.

Runāja republikas kara komisārs ģenerālmajors A. Rozenbergs, kurš, atminoties izstaigāja armiju, korpusu un divīziju kaujas ceļus, stāstīja par grūtajām, ar atbrīvotāju svētajām asinīm slācītajām iekām. Rajona kara komisariāta pārstāvis majors V. Kuzmins stāstīja par atbrīvotājiem un likās: līdzī runāja tie kritušie, kuri atdusas Brāļu kapos,

un tie, kuri te cīnījās.

Partijas rajona komitejas instruktore O. Kondratova pateicās cīnītājiem un aicināja dziļi noliekt galvas viņu atbrīvošanas grūto gaitu priekšā. Veterāna N. Pozdnakova atsūtītā vēstule iepazīstināja ar kara gadu cīņām un cīņu biedriem. Skolas jaunieši teica kvēlus patriotiskus vārdus, pateicoties visiem tiem, kuri atbrīvoja Dzimteni. No kritušo piederīgajiem runāja Harkovas vidusskolas direktors Kapustjanskis. Viņš pateicās par kritušo varoņu piemiņas saglabāšanu.

Klusuma brīdī noliecās karogi un ļaudis nolieca galvas, godinot tos, kuri šeit atdusas, un tos, kuri gāja tālāk grūto kauju ceļu, nesot uzvaru.

Steķos visu sagaidīja uguns-kura vieta. Tiesības to aizdedzināt tika dotas republikas kara komisāram, bijušajam kaujiniekam, ģenerālmajoram A. Rozenbergam, kara veterānu pārstāvējiem V. Karajūnam un I. Lietānīkam, skolas komjauniešu komitejas sekretārei V. Vēverei un pionieru vienības padomes priekšsēdētājam I. Pastarei. Tātad, šeit bija triju paaudžu tikšanās vieta. Atkal vijās atmiņu stāstījums. Rudzētu vidusskolas skolēnu un skolotāju vārdos izskanēja aicinājums kvēli mīlēt un sargāt Dzimteni. Par cīņu laiku

daudz un interesanti stāstīja veterāni V. Karajūns un I. Lietānīks. Veterānu rokās iekvēlējās sārtas nelķes un atmiņā palika siltie pateicības vārdi. Padomju saimniecības «Rudzāti» direktors L. Spūlis iepazīstināja ar saimniecību, tās vēsturi, izaugsmi pēc kara gados.

Tie, kuri ilgu laiku nebija bijuši Rudzētos, izteica prieku par kuplajām druvām, vērienīgo celtniecību. Tā laikā izaugušas 22 Līvānu mājiņas, divas trīsstāvu dzīvojamās mājas, jauna vidusskola, fermu kompleksi. Un arī cilvēki sasparojušies.

Notika koncerts, kuru sniedza šefi — Rīgas piena kombināta ļaudis. Skanēja kara laika dziesmas, jauniešu vokāli instrumentālais ansamblis savos priekšnesumos cildināja šodienas dzīvi.

Ļaudis bija liksmi un laimīgi, bet kara laiks joprojām sevi atgādināja. Atpakaļceļā apsedos blakus kādai sievietei un leyēroju, ka viņa raud un bezgala ilgi skatās uz laukiem. Uzzināju, ka viņa atbraukuši no Rostovas pie kritušā brāļa Pleščeva kapa, bet viņa uzvārda uz piemiņas plāksnes pagaidām neesot. Viņš gājis bojā no mīnas sprādziena uz kāda lauka. Jā, vēl daudz darba skolas jauniešiem novadpētniekiem...

Tikšanās kļuva par istiem tautu draudzības svētkiem. Jo te blakus latvietim stāvēja krievs, armēnis, baltkrievs, ukraiņis. No tālās Armēnijas bija ieradusies kritušo cīnītāju Sarkisjana un Novosjardjana piederīgie. Viņu krāšņais vainags ar nelķēm vēl tagad kā dārga piemiņa gul

Attēlos:

— atmiņas par cīņām Steķu silā dalās Lielā Tēvijas kara veterāns I. Lietānīks;

— mītiņš Rudzētu Brāļu kapos.

J. Mīšjūna foto

Brāļu kapos. Un vēl viņi atved kaut ko no savas dzimtās vietas. Soreiz tie bija koka zariņi. Tālie cieniņi, kā stāstīja, esot iemīļojuši Latviju un šo apvidu. Jā, cīnītāju asinis mūs sadzinājušas.

Krituša cīnītāja Nagļa meita Petrova arī vienmēr ierodas ar piemiņas veļām.

Viņa bija ieradusies no tuvākas apkārtnes. Citiem vaiadzēja mērot tālāku ceļu. Uz Rudzētiem cilvēki bija braukuši arī no Baltkrievijas, no Daugavpils, Rēzeknes, no citām vietām. Šī tikšanās, atmiņas par kopīgo cīņu pret vācu fašistiskajiem okupantiem Lielā Tēvijas kara gados, vēl vairāk satuvināja dažādu tautību ļaudis.

Dzīve turpinās. Dūc kombaini, priest augļi, aug bērni, svin kāzas jaunieši. Un kāšrozēs, ko kadreiz pie toreizējās skolas redzēja kāda veterāne Inese Spura un kuras viņa pieminēja savās atmiņās, ziedēs pie jaunās vidusskolas. Jau rudeni sēklinas iegulsies zeme, un stāds, tiecoties augšup, aicinās uz vēl «traujāku dzīves jauncelsmi».

B. Osane,
Rudzētu vidusskolas skolotāja